

Kultasirkku matkijana

HARRI HONGELL

Tapasin 13.6.1974 Veli-Pekka Viklundin kanssa Kalajoen suistossa oudosti laulavan kultasirkun. Tapaamispaikan biotooppi — peltoaukean reunan harvaa ja matalaa koivuvesaikkoo — poikkesi huomattavasti lajin muista esiintymisalueista Kalajoella.

Seurasimme lintua runsaan tunnin. Sen laululle oli ominaista kultasirkulle ominaisen säkeen lisäksi usein toistuneet kelta- ja peltosirkun laulut. Peltosirkun laulukopio oli täydellinen, enkä voinut korvakuulolta havaita siinä eroa samanaikaisesti kuuluneeseen peltosirkun lauluun. Säkeiden lomassa kultasirkku äänteli peltosirkun tapaan *dsily*. Keltasirkkumainen laulu kuulosti sekini alkuun täydelliseltä matkinnalta, mutta tarkasti kuuntelemalla paljastui pieniä eroja: samanaikaisesti kuullussa keltasirkun säkeessä viimeinen *fii-fyy* oli hivenen pitempi eikä yhtä kireä kuin kultasirkulla. Kultasirkun säkeessä oli 3—6 *tsi*-tavua, kun taas keltasirkkuilla (ainakin 2 eri yksilöä) niitä oli poikkeuksetta yli 8. Kultasirkku oli yllättävän peloton ja innostui matkinnastani kiihdyttäen säkeitään.

Tätä havaintoa lukuun ottamatta ei kultasirkkuja ole tavattu lähelläkään em. paikkaa. Luultavasti lintu oli pysähtynyt muutollaan

vähäksi aikaa peltoaukean reunaan ja omak-sunut nopeasti paikalla olleiden kelta- ja peltosirkkujen laulut. Kirjallisuudessa mainitaan kultasirkun laulun alkuosan voivan olla peltosirkkumainen, mutta jälkiosan päättyvän lajille ominaisesti. Muiden lintujen matkinnasta en ole löytänyt tietoja. Havaintoni osoittaa, että laulajat olisi aina syytä päästä myös näkemään määriytyksen varmistamiseksi.

Summary: Yellow-breasted Bunting Imitating the songs of the Yellowhammer and Ortolan Bunting

On 13 June, 1974, a Yellow-breasted Bunting *Emberiza aureola* was observed in Kalajoki (central Finland). The bird imitated the Ortolan Bunting *E. hortulana* perfectly and the Yellowhammer *E. citrinella* almost perfectly. The comparisons were made with Ortolan Buntings and Yellowhammers singing simultaneously with the Yellow-breasted Bunting. The same bird was also frequently heard singing the song specific to the Yellow-breasted Bunting.

Näktergal nära Åbo på 1840-talet

LARS VON HAARTMAN

I familjearkivet på Lemsjöholm fann jag nyligen ett klipp ur Hufvudstadsbladet för den 12.5.1938, som under rubriken "Ett brev om en värkväll i Finland 1844" visade sig innehålla en gammal, förbisedd iakttagelse av näktergalen.

Brevet i fråga är författat av Anna Charlotta Rehbinder och ställt till hennes dotter. Det är daterat den 14.5.1844. Författarinnan var änka efter ministerstatssekreteraren greve Robert Henrik Rehbinder († 1841), en framstående gestalt i vår tidigare 1800-talshistoria. Brevet innehåller följande ornitologiskt intressanta rader:

"I går, kvällen var lugn och gudomlig, gick jag för att besöka viloplatsen (kyrkogården vid St Jakobskapells kyrka) . . . Helt ensam, ty varken du, min ömt älskade, eller den lilla näktergalens

ljuva sång åtföljde mig . . . Näktergalen har icke återkommit, det smärta mig, en barnslighet. Dess närvaro var ett under och kan ej upprepas. Tusen andra fåglar fyllde den lilla parken."

Med "parken" avses antingen omgivningen av Fru Rehbinders änkesäte Viksberg eller själva kyrkogården. Utan tvivel har näktergalen en gång, just före 1844, troligen 1843, eftersom saken är i så livligt minne, uppträtt i denna park. Brevskriverskan betecknar detta uttryckligen som något extraordinärt. Det västligaste fyndet i södra Finland, som omnämnes av M. v. WRIGHT (1859) är Helsingfors år 1856. Ännu HORTLING känner inget så västligt fynd under häckningstiden som Pemar.

Observationen är rimligtvis pålitlig. Näkterga-